

Dosarul nr. 2r-2316/19

Judecătoria Chișinău, judecător Nadejda Mazur

DECIZIE

mun. Chișinău
2019

26 noiembrie

Colegiul civil, comercial
și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
în componența:
Președintele ședinței, judecător
Judecătorii
Cotorobai

Marina Anton
Ion Țurcan și Vitalie

examinând, fără participarea părților, recursul declarat de Șevcenco Svetlana împotriva încheierii Judecătoria Chișinău /sediul Centru/ din 30 septembrie 2019, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată reconvențională depusă de Șevcenco Svetlana către Tcacenco Igor și Tcacenco Ala privind încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, -

c o n s t a t ă :

La 13 iunie 2019 Tcacenco Igor și Tcacenco Ala s-au adresat cu cerere de chemare în judecată către Șevcenco Svetlana, prin care au solicitat rectificarea înscrierilor în registrul bunurilor imobile prin radierea ipotecii asupra 1/20 cotă-parte din imobilul situat pe adresa mun. Chișinău, str. ***** ce aparține cu drept de proprietate reclamaților.

Pe parcursul examinării pricinii în instanța de fond, pârâta Șevcenco Svetlana a înaintat către Tcacenco Igor și Tcacenco Ala acțiune reconvențională, privind încasarea datoriei în sumă de 10000 dolari SUA și compensarea cheltuielilor de judecată. De asemenea, reclamanta pe acțiunea reconvențională a solicitat repunerea în termen pentru înaintarea acțiunii.

Cererea de chemare în judecată reconvențională a fost pusă pe rol și acceptată pentru examinare concomitent cu acțiunea inițială.

La o dată nestabilită (din materialele dosarului nefiind posibil de stabilit data concretă) pârâții pe acțiunea reconvențională au înaintat instanței o cerere, invocând excepția de tardivitate și solicitând respingerea pretențiilor înaintate de Șevcenco Svetlana ca fiind prescrise. La fel, pârâții au solicitat respingerea cererii de repunere în termen, invocând că este una neîntemeiată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 30 septembrie 2019, a fost admisă cererea pârâților pe acțiunea reconvențională Tcacenco Igor și Tcacenco Ala privind excepția de tardivitate, fiind respinsă cererea reclamantei de repunere în termen pentru adresare cu acțiune civilă în instanța de judecată și respinsă acțiunea depusă de Șevcenco Svetlana, privind încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 15 octombrie 2019 Șevcenco Svetlana a depus cerere de recurs, prin care contestă încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 30 septembrie 2019, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii contestate cu restituirea pricinii în primă instanță pentru prelungirea examinării cauzei în fond. La fel, partea recurentă a solicitat soluționarea de către instanța de recurs a chestiunii privind repunerea în termen de adresare cu acțiune și admiterea acestei cerințe. În motivarea cererii de recurs partea a indicat, că încheierea contestată este una neîntemeiată și ilegală din care motive urmează a fi anulată. Susține recurenta, că din probele anexate a demonstrat cert că pârâții au acționat intenționat cu rea-credință, urmărind scopul eschivării de la executarea obligațiilor asumate prin contractul de împrumut. La fel, se indică în cererea de recurs, că instanța a soluționat chestiunea privind excepția de tardivitate invocată de pârâți și a emis actul judecătoresc atacat, fără a asculta explicațiile părților și fără a acorda reclamantei și avocatului său posibilitatea de a se expune în acest sens și a motiva poziția sa de apărare. Urmare a acestui fapt consideră, că cerința de repunere în termen este una întemeiată și urma a fi admisă de instanța de fond, iar admiterea excepției de tardivitate fiind neîntemeiată și contrară legii.

Intimații/pârâți pe acțiunea reconvențională Tcacenco Igor și Tcacenco Ala, fiind informați despre examinarea recursului, au prezentat referință la acesta, solicitând respingerea recursului și menținerea actului judecătoresc atacat.

Analizând materialele cauzei, motivele și poziția recurenților expusă în cererea de recurs, contrapunând prevederile legale aplicabile situației la starea de fapt constatată, Colegiul consideră cererea de recurs drept una întemeiată și necesar a fi admisă, din următoarele considerente.

Termenul de declarare a recursului.

Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicare acesteia.

Colegiul constată, că recursul declarat de Șevcenco Svetlana este depus în termen, deoarece încheierea contestată a fost pronunțată la 30 septembrie 2019, iar recursul a fost depus la data de 15 octombrie 2019, adică în a 15-a zi din data emiterii actului judecătoresc atacat.

Cadrul legal pertinent aplicabil speței.

Conform prevederilor art. 423 alin. (1) Cod de procedură civilă, încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul Cod și de alte Legi, precum și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului, iar potrivit art. 186/1 alin. (3) Cod de procedură civilă încheierea de admitere a excepției de tardivitate poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă, Curțile de Apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătoria.

Conform prevederilor art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În corespundere cu art. 186/1 Cod de procedură civilă:

(1) Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

(2) Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

(3) Dacă nu se dispune repunerea în termen și/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

(4) Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept:

a) să respingă recursul și să mențină încheierea;
b) să admită recursul și să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

(5) Dacă se dispune repunerea în termen și/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul și continuă examinarea cauzei.

Starea de fapt și circumstanțele pricinii.

Colegiul a stabilit, că la 13 iunie 2019 Tcacenco Igor și Tcacenco Ala s-au adresat cu cerere de chemare în judecată către Șevcenco Svetlana, prin care au solicitat rectificarea înscrierilor în registrul bunurilor imobile prin radierea ipotecii asupra 1/20 cotă-parte din imobilul situat pe adresa mun. Chișinău, str. ***** ce aparține cu drept de proprietate reclamaților.

Pe parcursul examinării pricinii în instanța de fond, pârâta Șevcenco Svetlana a înaintat către Tcacenco Igor și Tcacenco Ala acțiune reconvențională, privind încasarea datoriei în sumă de 10000 dolari SUA și compensarea cheltuielilor de judecată. De asemenea, reclamanta pe acțiunea reconvențională a solicitat repunerea în termen pentru înaintarea acțiunii.

Cererea de chemare în judecată reconvențională a fost pusă pe rol și acceptată pentru examinare concomitent cu acțiunea inițială.

La o dată nestabilă (din materialele dosarului nefiind posibil de stabilit data concretă) pârâții pe acțiunea reconvențională au înaintat instanței o cerere, invocând excepția de tardivitate și solicitând respingerea pretențiilor înaintate de Șevcenco Svetlana ca fiind prescrise. La fel, pârâții au solicitat respingerea cererii de repunere în termen, invocând că este una neîntemeiată.

Examinând cerința privind excepția de tardivitate invocată de pârâții pe acțiunea reconvențională, instanța de fond prin încheierea contestată, emisă la 30 septembrie 2019, a respins cererea de repunere în termen pentru adresare cu acțiune civilă și a respins cererea de chemare în judecată reconvențională depusă de Șevcenco Svetlana către Tcacenco Igor și Tcacenco Ala privind încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, în temeiul art. 186/1 Cod de procedură civilă, invocând excepția de tardivitate ridicată de partea pârâtă.

Instanța de recurs constată netemeinicia și incorectitudinea soluției instanței de fond dată în acest sens, din câteva considerente.

Astfel, în primul rând Colegiul atestă că instanța de fond a soluționat situația privind excepția de tardivitate și a emis încheierea respectivă cu încălcarea procedurii impuse de normele procedurale în acest sens. Or, în primul rând instanța de recurs atestă, că instanța de fond a examinat cauza cu încălcarea normelor procedurale imperative, deoarece la caz lipsește procesul verbal al ședinței de judecată. În acest sens Colegiul atestă, că în încheierea contestată instanța indică la faptul desfășurării ședinței de judecată și participării părților la ședință, fapt confirmat și de părțile litigante. Însă, în situația în care instanța a petrecut ședința de judecată, în acest caz urma a fi întocmit procesul verbal al acestei acțiuni procesuale. Deoarece acest act procedural lipsește, instanța de recurs admite și motivul invocat de recurentă, potrivit căruia instanța de fond examinând cerința privind excepția de tardivitate înaintată de pârâții pe acțiunea reconvențională, nu i-a permis reclamantei să se expună în acest sens, să dea explicații și să-și prezinte poziția în apărarea drepturilor și intereselor sale. Or, în situația în care partea a

invocat admiterea unor asemenea încălcări de procedură, iar la dosar lipsește procesul verbal al ședinței de judecată, instanței de recurs nu-i rămâne o altă opțiune, decât a admite motivul invocat și prezentat de recurent în acest sens.

În al doilea rând Colegiul concluzionează, datorită complexității pricinii și litigiului, modului de derulare a raportului juridic și relațiilor dintre părțile litigante, evoluția acestor relații și comportamentul părților, că nu este posibil de soluționat situația privind tardivitatea, cum și necesitatea sau lipsa acestei necesități, de repunere în termenul de prescripție a acțiunii reconvenționale înaintate de Șevcenco Svetlana, decât după examinarea în fond a pricinii și doar odată cu pronunțarea unei hotărâri. Instanța de recurs a concluzionat în acest fel datorită modului de derulare și evoluție a relațiilor contractuale și raportului juridic dintre părțile litigante, acestea fiind suficient și extrem de complexe, urmare a cărui fapt soluționarea chestiunii privind existența sau lipsa temeiurilor de repunere în termen a reclamantei Șevcenco Svetlana pentru adresarea cu acțiune, cum și chestiunea privind respingerea acțiunii ca fiind prescrisă, fiind posibilă doar după examinarea în fond a pricinii.

Din același motiv instanța de recurs la momentul actual, în procedura de recurs, nu dispune de suficiente informații și date, pentru a da o soluție corectă și obiectivă în privința repunerii în termen a reclamantei/recurenta Șevcenco Svetlana, pentru adresarea cu prezenta acțiune către oponentii săi Tcacenco Igor și Tcacenco Ala, o asemenea soluție riscând a fi neconformă exigențelor impuse de legislația procesula-civilă și de art. 6 CEDO.

Respectiv Colegiul atestă, că instanța a adoptat actul judecătoresc contestat contrar normelor de drept procedural ce guvernează situația. În acest sens Colegiul relevă, că instanțele judecătorești nu sunt în drept de a admite derogări de la prevederile legii, deoarece principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene și Statutul Consiliului European, constituind în același timp un important impuls la adoptarea Convenției (Golder contra Regatului Unit al Marelui Britanii, nr. 4451/70 din 21.02.1975, par. 34, f.d. 30), cât și parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art. 12 Cod de procedură civilă.

Colegiul reține, că în circumstanțele speței, sacrificarea principiului preeminenței dreptului va avea *inter alia* drept efect defavorizarea procesuală a părții interesate, dar neatrăsă în proces, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat și dezinteresat. Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăși, ci și întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2,

principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează *inter alia* că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-și reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor „consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (Sunday Times vs UK 26.04.1979, §49).

Certitudine legală impusă *inter alia* regulilor de procedură civilă în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului și pârâtului, cât și a altor persoane care au un interes legitim față de litigiu, motiv din care instanța de judecată nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă.

Conform dispozițiilor art. 1 alin. (3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 19.01.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție și Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Respectiv instanța de recurs reține, că soluționarea acțiunii reconvenționale înaintată de Șevcenco Svetlana către Tcacenco Igor și Tcacenco Ala, în modul în care a acționat instanța de fond în actuala speță, reprezintă o violare vădită a dreptului reclamantei/recurentă la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO și constituie temei legal și necondiționat, de casare a actului judecătoresc contestat, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Ca consecință Colegiul relevă, că instanța de fond incorect și neîntemeiat a admis la etapa pregătirii pentru dezbateri, fără a examina în fond pricina, cererea părții pârâte, privind excepția de tardivitate și a soluționat pricina, în partea pretențiilor din acțiunea reconvențională, prin emiterea unei încheieri, potrivit căreia a dispus respingerea acestor pretenții, înaintate de Șevcenco Svetlana către Tcacenco Igor și Tcacenco Ala pe motiv de tardivitate, situație care impune adoptarea soluției de admitere a recursului și casarea încheierii contestate, cu remiterea pricinii pentru examinare în fond în aceeași instanță, iar la noua examinare a pricinii, instanța de fond urmând să înlăture neajunsurile expuse în actuala decizie.

Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile art. art. 186/1 alin. (4) lit. b), 427 lit. b) și 428 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e:

Admite recursul declarat de Șevcenco Svetlana.

Casează încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 30 septembrie 2019, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată reconvențională depusă de Șevcenco Svetlana către Tcacenco Igor și Tcacenco Ala privind încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, prin care s-a respins cerința părții reclamante de repunere în termen și s-a admis excepția de tardivitate invocată de partea pârâtă, cu respingerea cererii de chemare în judecată pe motiv de tardivitate, restituind pricina la rejudecare în aceeași instanță, același complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

**Președintele ședinței
Judecător**

Marina Anton

Judecătorii

Ion Țurcan

Cotorobai

Vitalie